

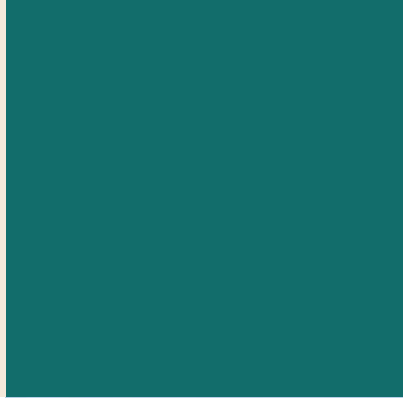
Comisia Europeană

Fact Sheet

ABORDAREA LEADER

Un ghid elementar

ABORDAREA LEADER

Un ghid elementar

***Europe Direct este un serviciu menit să ofere răspunsuri
la întrebările dumneavoastră cu privire la Uniunea Europeană***

Număr de acces gratuit (*):
00 800 6 7 8 9 10 11

(* Anumiți operatori de telefonie mobilă nu permit accesul la numerele cu prefixul 00 800 sau
taxează aceste apeluri

Textul acestei publicații are doar scop informativ și nu implică răspundere juridică.

„Dacă nu este prevăzut altfel, Comisia Europeană deține dreptul de autor asupra fotografiilor.”

Informații suplimentare despre Uniunea Europeană pot fi accesate pe Internet
prin intermediul serverului Europa (<http://europa.eu.int>).

Datele de catalogare se găsesc la sfârșitul publicației.

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații Oficiale ale Comunităților Europene, 2006

ISBN 92-79-02057-9

© Comunitățile Europene, 2006

Reproducerea textelor acestui raport este autorizată cu condiția menționării sursei.

Printed in Belgium

TIPĂRIT PE HÂRTIE ALBĂ FĂRĂ CLOR

Abordarea Leader: un ghid elementar

Scopul acestui document

Acest document prezintă abordarea Leader, explicând modul în care poate contribui la dezvoltarea comunităților rurale. De asemenea, aduce informații de bază despre cum trebuie implementat programul la nivel local, ca parte integrantă a politicii de dezvoltare rurală a Uniunii Europene (UE).

Documentul include:

- o descriere a conceptului Leader;
- trăsăturile esențiale ale abordării Leader;
- o explicație elementară despre modul de funcționare a programului Leader pe teren;
- puncte esențiale de contact pentru informații suplimentare.

Programul se adresează tuturor factorilor rurali interesați să instituie sau să participe la inițiative de dezvoltare rurală locală. Aceștia pot fi administratori la nivel național, regional sau local, fermieri sau alți membri activi ai comunității rurale – toți pot juca un rol în programul Leader.

Scopul nostru este de a explica persoanelor cu putere de decizie și autorităților care se ocupă de programe, mai ales cele din statele membre recente sau din posibilele viitoare state membre, ce este programul Leader și cum trebuie pus în practică. De asemenea, dorim să arătăm comunităților rurale din UE că abordarea Leader le poate oferi posibilitatea de a lua inițiativa și de a participa în mod activ la programele de dezvoltare rurală din regiunea lor (și de a beneficia de sprijinul financiar inerent).

Documentul este conceput ca un ghid introductiv, ușor de citit. Nu abordează toate aspectele din istoria inițiativei Leader, și nici pe cele privind dispozițiile reglementare și procedurile administrative pe care aceasta le presupune. Informații referitoare la aceste aspecte pot fi găsite în altă parte (documentul oferă unele informații de contact).

Cuprins

1.	Abordarea Leader pentru dezvoltarea rurală: despre ce este vorba?	5
2.	Cele șapte trăsături esențiale ale abordării Leader	8
3.	Implementarea programului Leader la nivel local	15
4.	Leader în viitor: o abordare integrată	17
5.	Puncte de contact pentru informații suplimentare	18
6.	Exemple de punere în practică a programului Leader	20

1. Abordarea Leader pentru dezvoltarea rurală: despre ce este vorba?

Politica de dezvoltare rurală este o componentă tot mai importantă a Politicii Agricole Comune (PAC). Ea promovează dezvoltarea durabilă a zonelor rurale din Europa, abordând probleme economice, sociale și de mediu. Mai mult de jumătate din populația UE trăiește în zone rurale, care acoperă 90% din teritoriul UE ⁽¹⁾. Leader este o abordare inovatoare din cadrul politicii de dezvoltare rurală a UE.

Leader vine de la „Legături între acțiuni de dezvoltare rurală” ⁽²⁾. După cum sugerează și numele, este o metodă de mobilizare și de promovare a dezvoltării rurale în comunitățile rurale locale, și nu un set fix de măsuri care trebuie implementate. Experiența a arătat că Leader poate aduce modificări considerabile în viața cotidiană a oamenilor din zonele rurale. Poate juca un rol important în încurajarea unor răspunsuri inovatoare la probleme rurale vechi și noi și devine un fel de „laborator” pentru consolidarea capacităților locale și pentru testarea unor modalități noi de satisfacere a nevoilor comunităților rurale. A dus la obținerea unor rezultate importante în multe zone rurale din statele membre UE-15 ⁽³⁾ și ar putea juca un rol semnificativ în ajutorarea zonelor rurale din statele membre UE noi și viitoare, pentru ca acestea să se adapteze la realitățile contemporane aflate în permanentă schimbare.

De când a fost lansat în 1991, Leader a oferit comunităților rurale din UE instrumentele necesare pentru a juca un rol activ în modelarea propriului lor viitor. A evoluat de-a lungul timpului, odată cu celelalte politici agricole comune. Informațiile care reies din evaluări și cele aduse de factorii rurali interesați arată că abordarea Leader este un instrument care funcționează eficient în situații și în tipuri de zone diferite, prin adaptarea deciziilor privind mediul rural la nevoile extrem de diverse ale zonelor rurale. De aceea, a devenit o parte integrantă a politicii de dezvoltare rurală. Încurajând participarea locală în elaborarea și implementarea strategiilor de dezvoltare durabilă, abordarea Leader se poate dovedi o resursă de valoare în politica rurală viitoare.

În perioada de programare 2007-2013, Leader nu va mai fi un program separat, ci va fi integrat („încorporat”) în toate programele naționale/regionale de dezvoltare rurală.

Datorită acestui lucru, va fi posibilă aplicarea abordării Leader pe o scară mult mai largă și într-o serie mult mai vastă de activități de dezvoltare rurală decât până acum.

Leader încurajează teritoriile rurale să exploreze modalități noi prin care să devină sau să rămână competitive, să-și valorifice bunurile la maxim și să depășească dificultățile pe care le-ar putea întâmpina, cum ar fi o populație cu tendință de îmbătrânire, niveluri reduse ale prestării serviciilor sau absența posibilităților de angajare. Astfel, Leader contribuie la îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale, atât a familiilor de fermieri, cât și a populației rurale în sens mai larg. Abordează problemele rurale din perspectivă globală. De exemplu, recunoaște faptul că a fi competitiv în producerea hranei, a asigura un mediu plăcut și a crea locuri de muncă pentru populația locală sunt aspecte care se sprijină reciproc și care necesită abilități specifice, tehnologii corespunzătoare și servicii care trebuie abordate ca un ansamblu coerent, cu ajutorul unor măsuri de politică adecvată.

De la lansarea sa în 1991, Inițiativa Leader urmărește să ofere comunităților rurale din UE o metodă de implicare a partenerilor locali în orientarea dezvoltării viitoare a zonei lor. Abordarea Leader a fost privită cu mult interes în cadrul UE și în afara sa. A fost imitată în afara propriului ei cerc de beneficiari. Uneori, interesul stârnit de Inițiativa Leader a influențat administrații și politici naționale, regionale și locale, datorită capacității sale de a aborda problemele de dezvoltare prin forme noi de parteneriat și prin activități corelate.

Leader vine în completarea altor programe europene și naționale. De exemplu, acțiunile Leader pot activa și mobiliza resursele locale, sprijinind proiecte de predezvoltare (precum studiile de diagnostic și studiile de fezabilitate sau de consolidare a capacităților locale), care vor ameliora capacitatea acestor zone de a accesa și de a utiliza nu doar fondurile Leader, ci și alte surse pentru finanțarea dezvoltării lor (de exemplu programe UE mai vaste, naționale sau regionale de dezvoltare rurală). De asemenea, Leader susține sectoare și categorii de beneficiari care, deseori, nu sunt sprijinite deloc sau primesc doar un sprijin limitat, prin alte programe care funcționează în zone rurale, precum activitățile culturale, punerea în valoare a mediului natural, reabilitarea arhitecturii și a clădirilor de patrimoniu, turismul rural, ameliorarea relațiilor dintre producători și consumatori etc.

Leader încurajează factorii socio-economici să colaboreze, pentru a produce bunuri și servicii de foarte bună calitate în zona lor locală.

⁽¹⁾ În UE alcătuită din 25 de state membre (UE-25).

⁽²⁾ În franceză, „Liaison entre actions de développement rural”.

⁽³⁾ UE alcătuită din 15 state membre, înainte de extinderea la 25 de state membre, în mai 2004.

O scurtă istorie a programului Leader

Leader a fost lansat în 1991, cu scopul de a ameliora potențialul de dezvoltare a zonelor rurale, prin exploatarea inițiativelor și competențelor locale, prin promovarea dobândirii de cunoștințe privind dezvoltarea locală integrată și prin răspândirea acestor cunoștințe în alte zone rurale.

a) Leader face parte din politica mai vastă de dezvoltare rurală a UE

Obiectivele abordării Leader sunt în conformitate cu cele ale politicii globale UE de dezvoltare rurală. Politica Agricolă Comună, aflată în permanentă evoluție, ia în considerare diversitatea zonelor și peisajelor rurale, identitățile locale bogate și valoarea tot mai însemnată pe care societatea o acordă calității superioare a mediului natural. Acestea sunt considerate bunurile majore ale zonelor rurale ale UE.

b) Povestea inițiativei Leader

Diferitele abordări privind dezvoltarea rurală, experimentate înainte de începutul anilor '90, erau în general sectoriale, concentrându-se îndeosebi asupra fermierilor și urmărind încurajarea modificării structurale a agriculturii. Abordarea se făcea „de sus în jos”, cu ajutorul unor planuri de susținere decise la nivel național sau regional. Factorii locali interesați nu erau întotdeauna încurajați să dobândească abilități care să le permită să proiecteze singuri viitorul propriilor lor zone.

Abordarea „de jos în sus”, axată pe zonă, implicând comunitățile locale și sporind valoarea resurselor locale, a început, treptat, să fie considerată o modalitate nouă de a crea locuri de muncă și societăți economice în zonele rurale. Leader a început ca un mod experimental de a reuni, la nivel local, diferite proiecte și idei, factori interesați și resurse. S-a dovedit a fi un instrument ideal pentru testarea modului de extindere a oportunităților pentru zonele rurale.

Porțiunea teritoriului UE în care se aplică abordarea Leader, numărul grupurilor Leader și nivelul finanțării alocate abordărilor de tip Leader au crescut considerabil de la lansarea în 1991 a programului Leader.

c) Contextul politicii: de la o inițiativă-pilot, la un curent dominant

În termeni de politică, Leader a fost introdus ca o „Inițiativă Comunitară”, finanțată din Fondurile Structurale ale UE. Au existat trei generații de Leader: Leader I (1991-1993), Leader II (1994-1999) și Leader+ (2000-2006). În această perioadă, statele membre și regiunile au avut programe Leader autonome finanțate separat din fonduri rezervate la nivelul UE. Începând cu 2007, abordarea Leader va fi integrată („încorporată”) în politica globală de dezvoltare rurală a UE. Aceasta înseamnă că Leader va fi inclus în programele naționale și regionale de dezvoltare rurală sprijinite de UE, alături de alte axe de dezvoltare rurală. Din 2007, finanțarea axei Leader se va face din suma globală acordată fiecărui stat membru de către UE, în conformitate cu noul Fond European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), pentru a sprijini dezvoltarea rurală.

Inițiative Leader	Numărul grupurilor de acțiune locală	Zona acoperită	Finanțare UE
Leader I	217	367 000 km ²	442 milioane euro
Leader II	906	1 375 144 km ²	1 755 milioane euro
Leader+	893	1 577 386 km ²	2 105,1 milioane euro

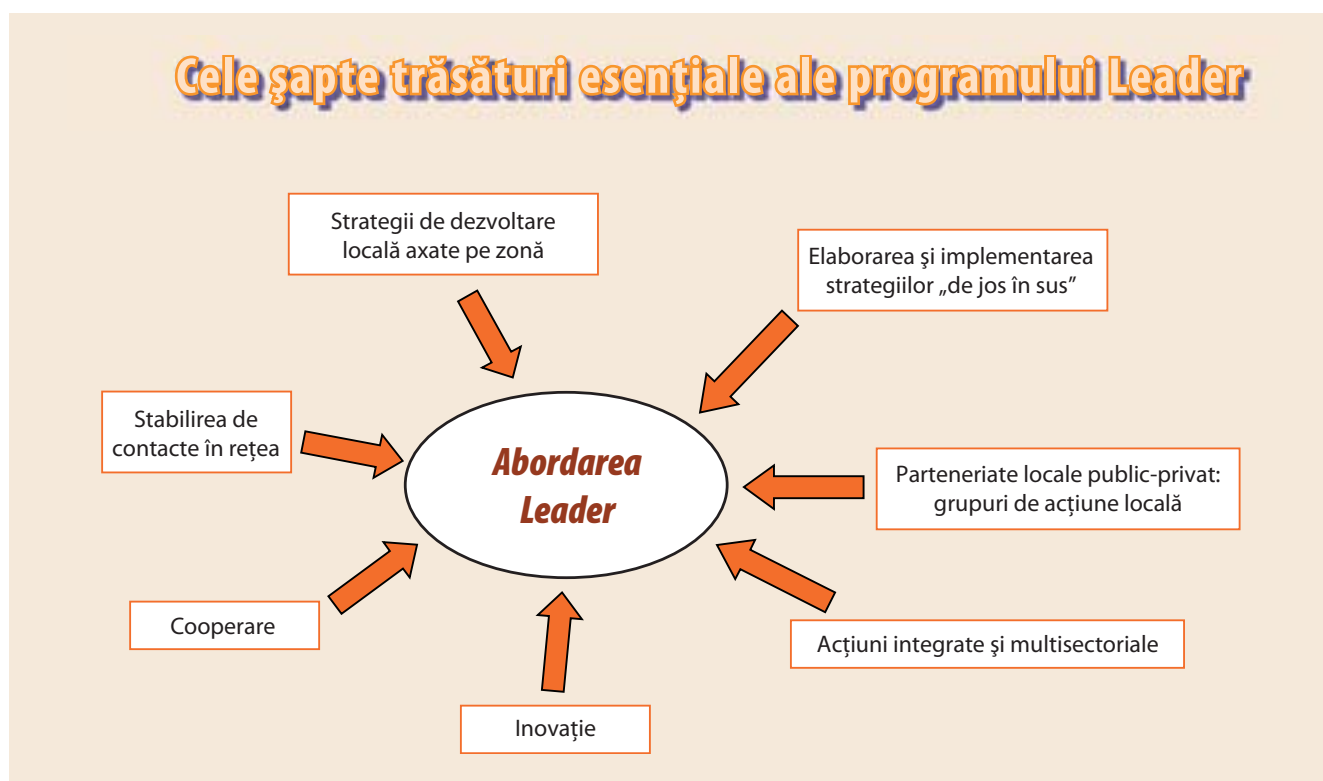
2. Cele șapte trăsături esențiale ale abordării Leader

Conceptul Leader

Conceptul fundamental din spatele abordării Leader este că, dată fiind diversitatea zonelor rurale europene, strategiile de dezvoltare sunt mai productive și mai eficiente, dacă sunt decise și implementate la nivel local, de către

actorii locali, care utilizează proceduri clare și transparente și beneficiază de susținerea administrațiilor publice corespunzătoare și de asistența tehnică necesară transmiterii bunelor practici.

Diferența dintre Leader și alte măsuri mai tradiționale de politică rurală constă în faptul că acesta arată „cum” trebuie procedat și nu „ce” trebuie făcut. Abordarea Leader poate fi rezumată în șapte trăsături esențiale. Ele sunt descrise separat, dar este important să le considerăm ca o trusă de instrumente. Fiecare trăsătură le completează pe celelalte și interacționează cu ele în mod pozitiv, având efecte durabile asupra dinamicii zonelor rurale și asupra capacității lor de a-și rezolva propriile probleme.

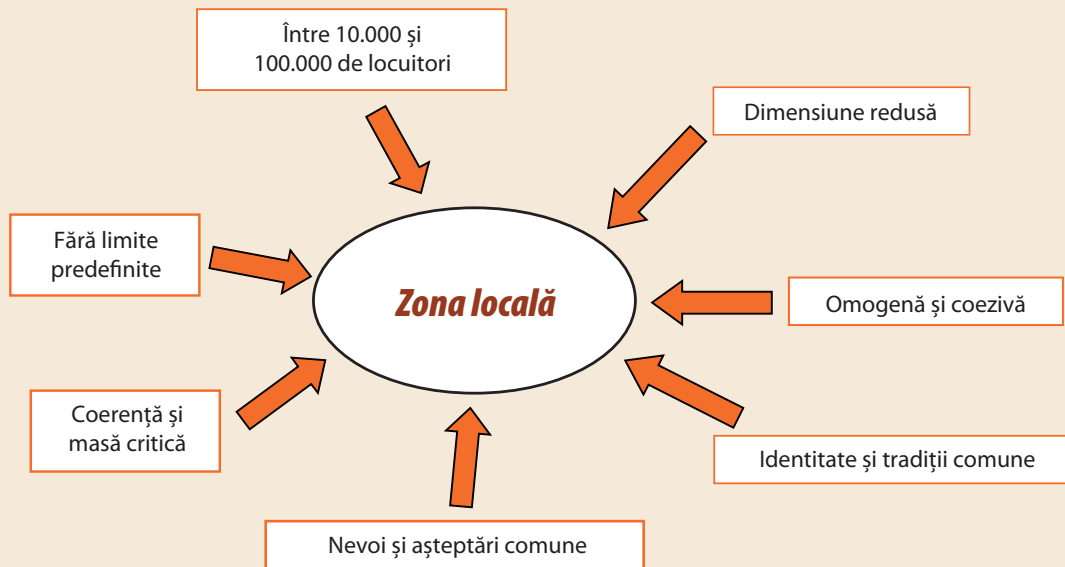
Trăsătura 1. Strategii de dezvoltare locală axate pe zonă

O abordare axată pe zonă ia în considerare un teritoriu mic, omogen, coeziv din punct de vedere social, caracterizat adesea prin tradiții comune, identitate locală, simțul apartenenței sau nevoi și așteptări comune, ca fiind zona țintă pentru punerea în practică a politicii. Având ca punct de reper o astfel de zonă, se efectuează mai ușor recunoașterea punctelor locale forte și slabe, a riscurilor, a oportunităților și a potențialului endogen, precum și

identificarea piedicilor majore în calea dezvoltării durabile. Axat pe zonă înseamnă, în mod esențial, local.

Sunt șanse ca această abordare să funcționeze mai bine decât altele, pentru că permite adaptarea mai riguroasă a acțiunilor la nevoile reale și la avantajul concurențial local. Zona aleasă trebuie să aibă o coerență suficientă și o masă critică în termeni de resurse umane, financiare și economice, pentru a susține o strategie viabilă de dezvoltare locală. Nu e nevoie să corespundă unor limite administrative predefinite.

O abordare axată pe zonă

Definiția unei „zone locale” nu este nici universală, nici statică. Dimpotrivă, ea evoluează și se modifică odată cu schimbările economice și sociale de mai mare anvergură, cu rolul agriculturii, cu managementul terenurilor, cu preocupările legate de mediu și cu perceperea generală a zonelor rurale.

Trăsătura 2. Abordarea „de jos în sus”

Într-o abordare „de jos în sus”, actorii locali participă la luarea de decizii privind strategia, precum și la selectarea priorităților care trebuie urmărite în zona lor locală. Experiența a arătat că abordarea „de jos în sus” nu trebuie considerată ca fiind alternativă sau opusă abordărilor „de sus în jos” ale autorităților naționale și/sau regionale. Abordarea „de jos în sus” se combină și interacționează cu acestea, în scopul obținerii unor rezultate globale mai bune.

Dintre cele șapte trăsături ale programului Leader, cea mai distinctivă este abordarea „de jos în sus”. Politicile rurale care urmează această abordare trebuie concepute și implementate în maniera cea mai bine adaptată nevoilor comunităților pe care le deservește. Acest lucru se poate realiza prin invitarea factorilor locali interesați să preia conducerea și să se implice. Acest aspect rămâne valabil atât în statele membre UE-15 cât și în statele membre UE-25, dar este la fel de important și pentru țările care doresc să devină membre UE, acolo unde există probleme structurale în agricultură și multe posibilități de ameliorare a calității vieții rurale.

Implicarea actorilor locali include populația în ansamblul ei, grupurile de interese economice și sociale și instituțiile reprezentative, publice și private. Consolidarea capacităților este o componentă esențială a abordării „de jos în sus”, care presupune:

- conștientizarea, instruirea, participarea și mobilizarea populației locale pentru identificarea punctelor forte și slabe ale zonei (analiză);
- participarea diferitelor grupuri de interese la elaborarea unei strategii de dezvoltare locală;
- stabilirea unor criterii clare pentru selectarea, la nivel local, a unor acțiuni (proiecte) adecvate pentru determinarea strategiei.

Participarea nu trebuie limitată la faza inițială, ci extinsă de-a lungul procesului de implementare, contribuind la strategia, la realizarea proiectelor selectate, la analiză și la dobândirea de cunoștințe pentru viitor. De asemenea, există probleme importante privind transparența, care trebuie abordate în procedurile de mobilizare și de consultare, pentru a se ajunge la un consens între actorii participanți, prin intermediul dialogului și al negocierilor.

Trăsătura 3. Parteneriate public-privat: grupuri de acțiune locală (GAL)

Instituirea unui parteneriat local, cunoscut ca „grup de acțiune locală” (GAL), este o trăsătură originală și importantă a abordării Leader. GAL are sarcina de a iden-

tifica și de a implementa o strategie de dezvoltare locală, de a lua decizii privind alocarea resurselor financiare și de a le administra. Aceste grupuri pot stimula în mod eficient dezvoltarea durabilă, pentru că ele:

- adună și combină resursele umane și financiare disponibile din sectorul public, din sectorul privat, din sectorul civic și voluntar;
- asociază actorii locali în jurul proiectelor colective și al acțiunilor multisectoriale, pentru a realiza sinergii, coproprietăți și masa critică necesară pentru îmbunătățirea competitivității economice a zonei;
- consolidează dialogul și cooperarea între diferiți actori rurali, care, deseori, au puțină experiență de colaborare, prin atenuarea potențialelor conflicte și prin facilitarea unor soluții negociate prin consultații și discuții;
- facilitează, prin interacțiunea diferiților parteneri, procesele de adaptare și de schimbare din sectorul agricol (de exemplu produse de calitate, lanțuri alimentare), integrarea preocupărilor legate de mediu, diversificarea economiei rurale și calitatea vieții.

Un GAL trebuie să asocieze partenerii publici și privați, să fie bine echilibrat și să reprezinte grupurile locale de interes existente, derivate din diferitele sectoare socio-economice din zonă. La nivelul luării deciziilor, partenerii privați și asociațiile trebuie să formeze cel puțin 50% din parteneriatul local.

Grupurile de acțiune locală pot fi înființate *ad hoc* pentru a avea acces la ajutorul oferit de Leader sau se pot baza pe parteneriate deja existente. Dotat cu o echipă de specialiști și având putere de decizie, GAL reprezintă un model de organizare care poate influența elaborarea strategiilor într-un mod pozitiv. Experiența arată că mai multe tipuri de GAL s-au dezvoltat pornindu-se de la aceste caracteristici comune, ca rezultat al diferitelor forme de organizare politică și instituțională regională și națională, având grade diferite de autonomie în ceea ce privește aprobarea proiectelor și managementul financiar. De-a lungul timpului, rolul și responsabilitățile grupurilor de acțiune locală au evoluat, de asemenea, în anumite state membre, pe măsură ce abordarea Leader a devenit tot mai cunoscută.

Grupurile de acțiune locală decid direcția și conținutul strategiei locale de dezvoltare rurală și iau decizii în

privința diferitelor proiecte care urmează să fie finanțate. Plățile efective sunt făcute de către o autoritate plătitoare, care se ocupă de finanțările publice, și nu de către GAL, pe baza selectării proiectelor, efectuată de GAL.

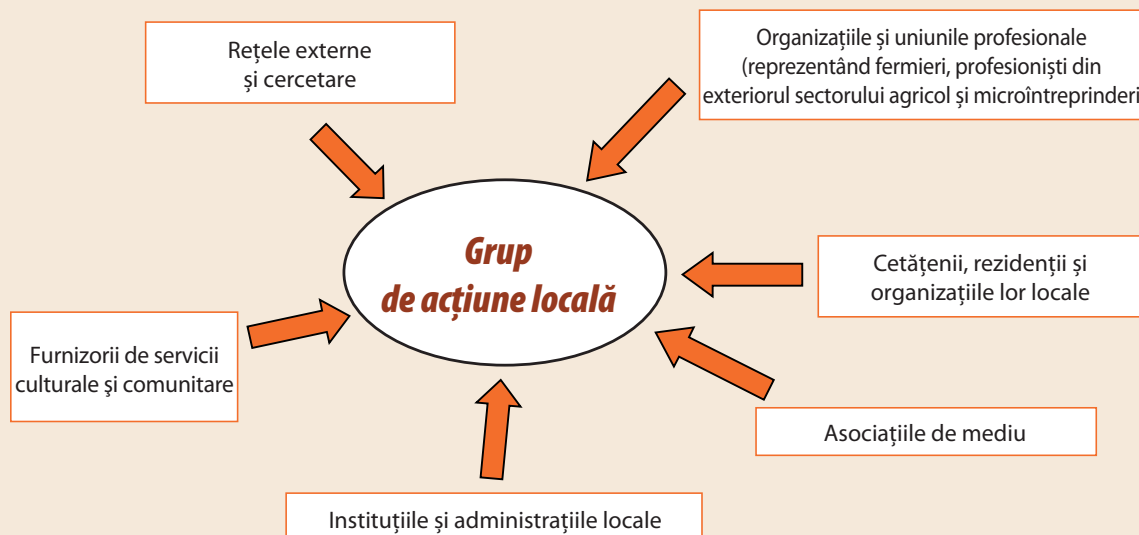
Actorii rurali cei mai activi în inițiativele locale sunt:

- organizațiile și uniunile profesionale (reprezentând fermieri, profesioniști din exteriorul sectorului agricol și microîntreprinderi);

- asociațiile profesionale;
- cetățenii, rezidenții și organizațiile lor locale;
- reprezentanții politici locali;
- asociațiile de mediu;
- furnizorii de servicii culturale și comunitare, inclusiv mass-media;
- asociațiile de femei;
- tinerii.

Grupul de acțiune locală

Grupul de acțiune locală trebuie:

- să adune în jurul unui proiect comun grupurile relevante de interese dintr-o anumită zonă;
- să fie autonom în luarea deciziilor și să aibă capacitatea de a privi dintr-o perspectivă originală resursele locale;
- să coreleze diferitele măsuri;
- să profite de oportunitățile oferite de diferitele resurse locale;
- să fie deschis ideilor novatoare;
- să poată să relaționeze și să integreze abordări sectoriale diferite.

Grupurile de acțiune locală pot prelua o proporție mare a responsabilităților manageriale (de exemplu selectarea proiectelor, plata, monitorizarea, sarcinile de control și evaluare) în raport cu acțiunile individuale. Totuși, gradul de autonomie a GAL poate varia în mod considerabil în funcție de modul specific de organizare a statelor membre și de contextul instituțional. Subvențiile globale sunt forma cea mai obișnuită de finanțare a proiectelor și acțiunilor Leader. Aceste subvenții, cofinanțate de UE și de fondurile publice naționale, acoperă o parte variabilă a cerințelor financiare ale unui proiect, în funcție de tipul de proiect și de tipul de zonă.

Trăsătura 4. Facilitarea inovației

Leader poate juca un rol însemnat în stimularea unor abordări noi și novatoare privind dezvoltarea zonelor rurale. Această inovație este încurajată de marea libertate

și flexibilitate de care dispun grupurile de acțiune locală în luarea deciziilor privind acțiunile pe care vor să le susțină.

Inovația trebuie înțeleasă în sens larg. Se poate referi la introducerea unui produs nou, a unui proces nou, a unei noi organizații sau a unei noi piețe. Această definiție generală a inovației este valabilă atât pentru zonele rurale, cât și pentru cele urbane. Totuși, zonele rurale, din cauza densității reduse și a nivelului relativ scăzut de resurse umane și fizice, au raporturi mai puțin intense cu cercetarea și cu centrele de dezvoltare și, probabil, le este mai greu să realizeze inovații radicale, deși acest lucru este posibil.

În zonele rurale, inovația poate implica transferul și adaptarea inovațiilor dezvoltate în altă parte, modernizarea cunoștințelor tradiționale sau găsirea unor soluții noi la probleme rurale persistente, pe care intervențiile altor metode nu le-au putut rezolva într-un mod satisfăcător și durabil. Acest lucru poate oferi răspunsuri noi la problemele specifice zonelor rurale.

Introducerea abordării Leader, cu cele șapte trăsături ale sale, poate fi o inovație în procesul de instituire a politicilor, care ar putea genera acțiuni novatoare prin metoda adoptată inițial. De exemplu, abordarea „de jos în sus” descrisă mai sus poate stimula apariția unor noi idei de proiecte care pot fi susținute de GAL, pentru că acesta nu este constrâns de un set fix de măsuri. Adoptarea tehnologiilor de informare și comunicare în zonele rurale poate deveni un canal important prin care populația rurală să aibă un acces mai mare la inovații.

Trăsătura 5. Acțiuni integrate și multisectoriale

Leader nu este un program de dezvoltare sectorială; strategia de dezvoltare locală trebuie să aibă o logică multisectorială, care să integreze diferite sectoare de activitate. Acțiunile și proiectele cuprinse în strategiile locale trebuie să fie corelate și coordonate ca un ansamblu coerent. Integrarea se poate referi la acțiunile desfășurate într-un singur sector, la toate acțiunile programului sau la grupuri specifice de acțiuni, sau, și mai important, la legăturile dintre diferiții factori economici, sociali, culturali și de mediu și sectoarele implicate.

Trăsătura 6. Stabilirea de contacte în rețea

Stabilirea de contacte în rețea include schimbul de realizări, de experiențe și de cunoștințe între grupurile Leader, zonele rurale, administrațiile și organizațiile implicate în dezvoltarea rurală a UE, indiferent dacă acestea sunt sau nu beneficiari direcți ai programului Leader. Stabilirea de contacte în rețea este un mijloc de transfer al bunelor practici, de diseminare a inovațiilor și de construire pe baza lecțiilor învățate din dezvoltarea rurală locală. Stabilirea de contacte în rețea duce la consolidarea relațiilor dintre oameni, proiecte și zone rurale, depășindu-se astfel

izolarea cu care se confruntă anumite zone rurale. Ajută la stimularea unor proiecte de cooperare, stabilind legături între grupurile Leader.

Există diferite tipuri de rețele:

■ Rețele instituționale

Acestea sunt finanțate de Comisia Europeană, care le definește rolul. UE susține structuri de rețele atât la nivel european, cât și național, care reunesc grupuri Leader, administrații și pe toți ceilalți parteneri interesați, activi în dezvoltarea rurală. Din 2007, tipurile de rețele instituționale vor fi:

- o rețea europeană pentru dezvoltarea rurală (condusă de Comisie);
- o rețea rurală națională, care va fi instituită în fiecare stat membru.

Inițial, activitățile de stabilire de contacte în rețea s-au concentrat doar asupra inițiativei Leader, dar începând cu 2007 acestea vor aborda o varietate mult mai mare de probleme de dezvoltare rurală. Vor beneficia de ajutor din partea experților și vor desfășura activități practice, cum ar fi pregătirea publicațiilor privind diferite aspecte ale dezvoltării rurale, organizarea seminariilor, analizarea

acțiunilor de dezvoltare rurală pentru a identifica bunele practici, identificarea tendințelor de dezvoltare în zonele rurale, crearea de site-uri web și sprijinirea altor grupuri Leader în căutarea de potențiali parteneri și în lansarea unor proiecte de cooperare. Rețeaua europeană acționează, de asemenea, ca punct de întâlnire al rețelelor naționale și al administrațiilor din fiecare stat membru, pentru a fi posibil schimbul de experiență la nivel european. Participarea la activitățile desfășurate în rețea este obligatorie pentru toate grupurile Leader care beneficiază de sprijin financiar din partea UE, dar și alte grupuri sunt binevenite să își îmbogățească cunoștințele și experiența în cadrul rețelei.

■ Rețele naționale, regionale și locale

S-au înființat sau au apărut, în mod mai puțin oficial, rețele sau asociații de grupuri Leader la nivel local, regional sau național, în unele state membre (de exemplu rețeaua de grupuri irlandeze și grecești) și la nivel european (de exemplu Asociația Europeană Leader pentru Dezvoltare Rurală – ELARD – vezi secțiunea „Puncte de contact”).

Trăsătura 7. Cooperarea

Cooperarea merge dincolo de stabilirea de contacte. Ea implică un grup de acțiune locală care desfășoară un proiect comun cu un alt grup Leader sau cu un grup care are o abordare similară, într-o altă regiune, într-un alt stat membru sau chiar într-o țară terță.

Cooperarea poate ajuta grupurile Leader să își intensifice activitățile locale. Le poate permite să rezolve anumite probleme sau să sporească valoarea resurselor locale. De exemplu, poate fi o modalitate de a obține masa critică necesară pentru ca un anumit proiect să fie viabil, de a încuraja acțiuni complementare, de exemplu marketing comun efectuat de grupuri Leader din diferite regiuni, specializate pe un anumit produs (castane, lână etc.) sau de a dezvolta inițiative turistice comune, bazate pe un patrimoniu cultural comun (celtic, roman etc.).

Proiectele de cooperare nu sunt doar simple schimburi de experiență. Acestea trebuie să implice un proiect comun concret, condus în mod ideal în baza unei structuri comune. În cadrul abordării Leader, există două tipuri posibile de cooperare:

- cooperarea inter-teritorială: cooperare între diferite zone rurale din cadrul aceluiași stat membru. Se poate desfășura între grupuri Leader și este, de asemenea, deschisă altor grupuri locale care au o abordare participativă similară;
- cooperarea transnațională: cooperare între grupuri Leader din cel puțin două state membre sau cu grupuri din țări terțe, care urmează o abordare similară.

3. Implementarea programului Leader la nivel local

Cele șapte trăsături distinctive esențiale explică la ce se referă abordarea Leader. Aplicarea în practică a acestor principii presupune oameni reali, care elaborează strategii locale și participă la activități. În această secțiune sunt descrise etapele fundamentale din procesul de implementare a programului Leader, în sectoarele în care această abordare este folosită pentru prima oară. Nu se încearcă descrierea tuturor situațiilor care ar putea să apară – activitățile din cadrul abordării Leader sunt prea variate în acest sens.

Implicarea actorilor locali din zonele în care programul Leader nu a fost deocamdată aplicat începe de obicei în momentul în care devine clar faptul că un stat membru sau o regiune va implementa, la un moment dat în viitor, programul Leader (de exemplu, în momentul aderării la UE), astfel încât va publica, la momentul potrivit, un apel de propuneri deschis pentru posibilele grupuri Leader ⁽⁴⁾.

Într-o situație ideală, trebuie respectate următoarele etape, în procesul de implementare a abordării Leader.

a) Consolidarea capacităților

Acesta este chiar primul pas în implementarea programului Leader la nivel local. Dacă se dorește ca această abordare novatoare să funcționeze în mod corespunzător, actorii locali trebuie să aibă sau să obțină capacitățile necesare în ceea ce privește ideile și cunoștințele legate de proiect, resursele umane care vor fi atribuite diferitelor activități și, bineînțeles, competențele financiare necesare pentru gestionarea activităților respective. În trecut, acest proces era deseori un exercițiu de „învățare prin practică”. Astăzi, experiența acumulată îl face să fie mai ușor. Utilizarea rețelelor de stabilire de contacte și a altor instrumente de comunicare ajută enorm la crearea unei astfel de capacități, deoarece aceasta nu numai că oferă informații despre Leader, ci ajută și la creșterea interesului actorilor locali în ceea ce privește pregătirea unei strategii de dezvoltare rurală locală și a unor proiecte asociate, generând astfel masa critică necesară. Consolidarea capacităților nu este o activitate individuală, ci una colectivă, în care

⁽⁴⁾ În cazul statelor membre existente, poate surveni un proces similar atunci când statele membre sau regiunile organizează un nou proces de selecție a grupurilor Leader, la începutul unei noi perioade de programare, și acolo unde zonele rurale ale țării care nu au fost susținute anterior de programul Leader doresc să-și depună candidatura.

diferiți factori rurali interesați devin conștienți de această abordare și de modul său de implementare, fiind astfel în măsură să o răspândească, să participe și să beneficieze de pe urma sa.

b) Reunirea actorilor locali

A doua etapă este deseori aceea de a organiza ședințe și seminarii pe plan local, în care se vor aduna la un loc principalii factori interesați, vor putea fi expuse diferite idei, iar actorii locali vor putea să discute despre nevoile existente în zona lor, având o bază solidă. Există multe modalități de a reuni actorii locali: seminariile și atelierele de lucru, ședințele publice, mass-media și telecomunicațiile, precum și târgurile și expozițiile sunt cele mai frecvente mijloace prin care actorii locali pot să se reunească pentru a discuta chestiuni de interes reciproc și a lua la cunoștință diferitele opinii și proiecte existente pentru zona respectivă.

c) Analiza teritoriului

O analiză detaliată a zonei rurale locale în cauză este esențială. Aceasta se concentrează în mod normal asupra identificării „capitalului teritorial” – bunurile zonei (populație, activități, peisaje, patrimoniu, cunoștințe), nu sub formă de inventar, ci sub forma trăsăturilor unice care pot fi dezvoltate. Analiza acestor caracteristici, precum și punctele cheie identificate în timpul acestei analize axate pe zonă, trebuie să conducă la identificarea posibilelor strategii de dezvoltare locală, specifice zonei rurale în chestiune. Elaborarea unei analize axate pe zonă obligă, de asemenea, toți factorii locali să-și formeze o viziune pe termen mediu și lung asupra zonei respective. Deși cunoștințele experților sunt de mare preț în această analiză, e foarte important ca diferitele „viziuni” asupra viitorului și asupra celei mai bune strategii pentru o anumită zonă să poată fi discutate în public și să se atingă un grad înalt de consens.

d) Identificarea activităților/inițiativelor existente

O etapă hotărâtoare în procesul Leader, legată de analiza teritorială, este aceea în care actorii locali trebuie să întreprindă o analiză a măsurilor de dezvoltare rurală existente, implementate în prezent sau planificate pentru zona din care fac parte. Stabilirea inițiativelor deja existente este fundamentală pentru a putea decide dacă acestea trebuie îmbunătățite sau substituite. Astfel se reduce, de asemenea, riscul apariției dublurilor.

e) Crearea unui parteneriat

În timpul fazei de analiză, abordarea „de jos în sus” impune conștientizarea (prin informare) și angajamentul cu scopul de a analiza punctele forte și slabe ale zonei rurale și de a identifica nevoile și așteptările (folosind metode de analiză participativă). Această etapă vizează întreaga comunitate, plus grupurile active care conduc procesul. În timpul fazei de planificare a alegerilor strategice pentru zona locală (adică identificarea subiectelor/proiectelor prioritare pentru care trebuie găsit un suport financiar), abordarea „de jos în sus” impune participarea mai multor grupuri de interese (de exemplu, prin alcătuirea unor grupuri de lucru *ad hoc*).

Reunirea actorilor locali și analiza teritorială facilitează identificarea celor care trebuie să fie incluși în parteneriatul public-privat și să gestioneze implementarea. În cele

din urmă, aceasta duce la crearea unui grup de acțiune locală. GAL este parteneriatul care implementează în mod efectiv programul de dezvoltare locală convenit în cadrul comunității.

f) Pregătirea unei strategii de dezvoltare locală

Programul de dezvoltare locală devine oficial în cadrul unui document privind strategia de dezvoltare locală. Acesta include stabilirea obiectivelor, definirea priorităților strategice și ordonarea acțiunilor care trebuie întreprinse. Această strategie de dezvoltare locală va sta la baza solicitării de sprijin de către GAL, în cadrul unor apeluri de propuneri deschise, organizate de statele membre/de regiuni pentru Leader. Statele membre sau regiunile selectează grupurile de acțiune locală acceptate, alocându-le bugete pentru implementarea strategiilor lor locale.

4. Leader în viitor: o abordare integrată

O analiză recentă a politicii de dezvoltare rurală a UE a stabilit că Leader a atins un nivel de maturitate ce permite regiunilor rurale să implementeze abordarea Leader într-o măsură mai mare în principalele programe de dezvoltare rurală. Măsurile integrate de tip Leader au fost deja adoptate de mai multe state membre care s-au alăturat UE în 2004, în programele lor pe 2004-2006.

Următoarea perioadă de programare (2007-2013)

a) Un nou accent pus pe Leader

La 20 septembrie 2005, Consiliul a aprobat un nou Regulament pentru sprijinul acordat dezvoltării rurale, pentru următoarea perioadă de programare (2007-2013) ⁽⁵⁾. Acesta accentuează mai mult abordarea în stil Leader. În timpul următoarei perioade, fiecare program de dezvoltare rurală trebuie să aibă o componentă Leader pentru implementarea strategiilor de dezvoltare locală „de jos în sus”. Un minimum de 5 % din fondurile UE acordate fiecărui program va fi rezervat pentru Leader (ca o „axă Leader” separată din cadrul programelor). Acest procent va fi introdus pentru statele membre UE-10 ⁽⁶⁾, care vor aplica în medie 2,5% pentru Leader, în perioada 2007-2013, având în vedere experiența lor mai limitată în ceea ce privește abordarea Leader. Statele membre sau regiunile vor selecta grupurile de acțiune locală pe baza strategiilor de dezvoltare locală propuse de acestea. Fiecare program va putea să finanțeze

consolidarea capacităților și încurajarea necesară pentru pregătirea acestor strategii locale, costurile de operare ale structurilor GAL și implementarea strategiilor de dezvoltare locală și a proiectelor de cooperare între grupurile de acțiune locală. Odată cu înființarea Rețelei Europene pentru Dezvoltarea Rurală (vezi secțiunea 2, Trăsătura 6), vor exista și structuri de rețele îmbunătățite.

b) Accentul pus pe noile state membre și pe țările în curs de aderare

Activitățile agricole joacă un rol deosebit de important în dezvoltarea rurală a statelor membre noi și a celor care aspiră să adere la UE. Schimbările instituționale și structurale din sectorul agricol din ultimul deceniu au dus la o rată crescută a șomajului pe termen lung, la depopularea anumitor zone și la degradarea serviciilor prestate și a infrastructurii. Abordarea consolidată „de jos în sus” a programului Leader, care le permite autorităților și comunităților locale să aibă un cuvânt mai greu de spus în proiectarea și implementarea programelor, pentru a satisface nevoile locale, și care consideră zonele rurale ca fiind teritorii, evitând să se concentreze numai asupra sectorului agricol, va fi, de asemenea, importantă în țările care aspiră să devină membre UE. Multe dintre aceste țări au avut o experiență limitată în ultimii ani în ceea ce privește astfel de abordări participative. De la data aderării, 1 mai 2004, statele membre UE-10 au deja posibilitatea de a aplica o măsură integrată de tip Leader, finanțată din fondul de orientare FEOGA ⁽⁷⁾. Șase dintre cele 10 state membre noi au introdus măsura de tip Leader în programele lor „Obiectivul 1” ⁽⁸⁾. Se va pune un accent puternic pe consolidarea capacităților administrative, cu scopul de a stimula și de a susține, de exemplu, înființarea grupurilor de acțiune locală.

⁽⁵⁾ Regulamentul nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul acordat dezvoltării rurale de către Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală – FEADR (JO L 277, 21.10.2005).

⁽⁶⁾ Cele 10 noi state membre care au aderat la UE în mai 2004.

⁽⁷⁾ Fondul European de Orientare și Garantare în Agricultură.

⁽⁸⁾ Obiectivul 1 din Fondurile Structurale promovează dezvoltarea și modificarea structurală a zonelor a căror dezvoltare a rămas în urmă (perioada 2000-2006).

5. Puncte de contact pentru informații suplimentare

a) Observatorul European Leader înființat de Comisia Europeană

Site-ul web al Observatorului Leader oferă informații utile despre toate aspectele legate de Leader. Meniurile de pe pagina de start și informațiile cu caracter general sunt disponibile în toate limbile Uniunii Europene extinse. Accesați:

<http://ec.europa.eu/leaderplus>

Pe acest site există și un link către site-urile tuturor unităților din rețelele naționale.

Punct de contact pentru Observatorul Leader+:

contact.point@leaderplus.org

Tel. +32 2 235 20 20

Fax +32 2 280 04 38

Pentru informații generale privind măsurile de dezvoltare rurală ale UE, vizitați:

http://ec.europa.eu/agriculture/rur/index_en.htm

b) Nivel național/regional

Sursele cele mai apropiate de informare pentru specialiști pot fi găsite, probabil, la nivel național/regional, în funcție de structura de programare a țării în cauză. Acestea sunt prea numeroase pentru a fi amintite aici, însă ele pot fi găsite fie folosind anumite surse naționale cunoscute, fie accesând link-urile următoare:

Pentru statele membre UE

http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leaderplus/memberstates/index_en.htm

Pentru țările în curs de aderare și țările candidate

http://ec.europa.eu/agriculture/use/index_en.htm

c) Alte rețele utile

ELARD (Asociația Europeană Leader pentru Dezvoltare Rurală)

ELARD este o asociație non-profit înființată în 1999, care reprezintă peste 600 de grupuri de acțiune locală din nouă state membre UE, fie prin rețelele lor naționale, fie în calitate de membri individuali.

<http://personal.telefonica.terra.es/web/elard/>

Prepare (Parteneriat pentru Europa Rurală)

Programul Prepare are ca scop consolidarea societății civile din zonele rurale, îndeosebi în cele 10 noi state membre și în țările în curs de aderare, precum și promovarea schimbului multinațional în cadrul dezvoltării rurale. Acesta pune un accent deosebit pe promovarea parteneriatului între ONG-uri și guvern, în cadrul dezvoltării rurale, și, astfel, pe abordarea Leader.

<http://www.preparenetwork.org/index.php>

d) Publicații Leader

Cele mai recente publicații Leader+ ale Observatorului European (*Leader+ Flash News* și *Leader+ Magazine*) pot fi găsite pe site-ul web al programului Leader+ (vezi 5 a).

Leader+ Magazine apare de trei ori pe an și reprezintă un reper pentru informațiile privind proiectele efectuate sau aflate în curs de efectuare în cadrul Leader+. Sunt prezentate studii de caz.

Flash News oferă știri regulate despre ceea ce se întâmplă în cadrul dezvoltării rurale, atât în ceea ce privește activitățile

Leader, cât și diferite publicații interesante, la nivelul UE. Este un bun punct de plecare pentru a afla informații despre Leader și are o secțiune interactivă în care puteți contribui și vă puteți abona.

Puteți folosi un formular de abonare on-line pentru a vă abona direct la publicațiile *Leader+ Magazine* și *Flash News*.

Rețelele naționale Leader din statele membre elaborează, de asemenea, în mod regulat, publicații care pot fi găsite la:

http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leaderplus/publications/nnu_en.htm

6. Exemple de punere în practică a programului Leader

Valoarea programului Leader este demonstrată de numeroasele proiecte valoroase susținute în ultimii ani, care au un impact real asupra vieții cotidiene a locuitorilor din zonele rurale. Exemplele prezentate aici oferă o idee despre varietatea și creativitatea strategiilor de dezvoltare rurală care sunt implementate de GAL în diferite regiuni ale Europei. Ele arată, de asemenea, modul eficient în care grupurile de acțiune locală au folosit oportunitățile disponibile în cadrul programului Leader, pentru a colabora la nivel regional, național și european și pentru a stabili contacte, cu scopul de a împărtăși experiențe și bune practici.

Exemplele a)-c) prezintă proiecte întreprinse la nivel local de către grupurile de acțiune locală, în timp ce d) este un exemplu de proiect de colaborare transnațională între trei GAL din două state membre.

a) O strategie pentru obținerea unor produse de calitate în regiunea Montiferru – Sardinia (Italia)

Regiunea, zona:	Sardinia
Numele GAL:	GAL Montiferru, Barigadu, Sinis
Costul total al proiectului:	8 080 euro ⁽⁹⁾
Element finanțat de UE:	4 096 euro
Alte fonduri publice:	2 619 euro
Fonduri private:	1 365 euro

Din anii '50, zona GAL Montiferru, care cuprinde Barigadu și Sinis, a asistat la un nivel ridicat de migrare a populației rurale spre zonele urbane. Ca urmare, agricultura și multe alte activități tradiționale și-au pierdut forța de muncă, dar și cunoștințele și competențele necesare pentru obținerea produselor tradiționale din această regiune. Înrăutățirea treptată a situației demografice a afectat profund comunitatea locală, creând un sentiment de pierdere a identității locale prin dispariția datinilor și obiceiurilor tradiționale. Există și probleme legate de mediu, datorate pierderii

activității agricole, precum eroziunea solului și dispariția ecotipurilor și a speciilor endemice.

Obiectivul principal al grupului de acțiune locală Montiferru a fost acela de a revitaliza sistemul socio-economic din regiune pe baza animalelor sale și a micilor întreprinderi artisanale. Acest lucru s-a obținut prin:

- sporirea valorii produselor locale și facilitarea accesului acestora pe piețele locale;
- protejarea resurselor naturale aflate în pericol de dispariție;
- promovarea imaginii regiunii Montiferru;
- recuperarea patrimoniului socio-cultural al comunității locale (datinile și obiceiurile care caracterizau în trecut viața rurală din această zonă).

GAL a întreprins un proces care presupunea sporirea valorii și facilitarea accesului pe piață al produselor agro-alimentare. Proiectul se concentrează asupra unui tip local specific de brânză, numită „Casizolu”, elaborată din laptele unei rase specifice de vaci – Modicano Sarda. Vacile pasc pe pășune și produc lapte cu o aromă deosebită de „lemn și frunze”. În investițiile pentru producerea brânzei „Casizolu” s-a pus accentul pe îmbunătățirea procesului de producție, planificarea siguranței alimentare, cursurile de instruire, finanțarea procesului de prelucrare, asistența în marketing, stabilirea de legături cu alte produse locale de calitate (miere, ulei de măsline extravirgin, vin malvasia), consolidarea prezenței brânzei în sectorul *catering*-ului de calitate și ajutorarea producătorilor să facă față cererii de pe piață, prin tehnici de administrare a lanțurilor de aprovizionare.

Numele persoanei de contact:	Salvatore Polo
Adresa:	Piazza Mannu snc Seneghe I-09070
Număr de telefon:	+ 39 078 35 41 32
Număr de fax:	+ 39 078 35 41 32
E-mail:	galmb@tiscali.it

⁽⁹⁾ Costul total al proiectului se referă la costul specific al proiectului descris, nu la bugetul global pentru grupul de acțiune locală implicat.

b) Reîntinerirea procesului de recoltare a trestiei și rogozului din regiunea Norfolk Broads (Marea Britanie)

Regiunea, zona:	Norfolk
Numele GAL:	Broads & Rivers
Costul total al proiectului:	172 425 euro
Element finanțat de UE:	58 820 euro
Alte fonduri publice:	113 605 euro

O caracteristică esențială a peisajului din regiunea Norfolk Broads o reprezintă vasta întindere de trestie și rogoz care mărginește celebrele sale căi navigabile. Conservatorii consideră aceste terenuri mlăștinoase ca fiind un habitat important la nivel internațional, care găzduiește plante și animale rare. Conservarea acestor zone depinde de tăierea periodică a trestiei și rogozului. Acestea sunt recoltate de mult timp în scop comercial, pentru a furniza materia primă folosită la confecționarea acoperișurilor de stuf, asigurând astfel o legătură între patrimoniul construit al regiunii și mediul său natural.

În ciuda modernizării, industria trestiei și rogozului din Broads s-a aflat într-o mare dificultate, cauzată parțial de produsele din import și de prețurile mici determinate de acestea. Tăietorii de trestie și rogoz existenți nu au fost în măsură să înlocuiască utilajele principale, iar această industrie a încetat să mai atragă oameni noi care să-i înlocuiască pe cei care se pensionează. Un studiu efectuat în 2002 a identificat nu mai mult de 20 de tăietori comerciali, dintre

care foarte puțini aveau vârste de până la 30 de ani, câțiva apropiindu-se chiar (sau depășind) vârsta de pensionare. Starea lor de spirit era descurajată, câțiva dintre tăietori având bănuiala că organizațiile de conservare favorizau aparent administrarea trestiei de către voluntari.

Au fost oferite cursuri de instruire finanțate de Leader+, iar în prezent sunt refăcute noi zone în care întinderile de trestie au fost neglijate. Acest lucru duce la crearea de oportunități pentru înființarea de noi societăți comerciale, sporind în același timp eficiența și veniturile celor existente, prin furnizarea de utilaje noi, dar și prin îmbunătățirea potențialului membrilor GAL de a-și câștiga existența și în afara sezonelor de tăiere a trestiei și rogozului. S-au înregistrat avantaje mai puțin tangibile, precum formarea unei asociații, care a ajutat organizațiile de conservare și alte organisme să afle punctele de vedere ale grupului de firme care se ocupă cu tăierea trestiei și rogozului asupra unor chestiuni precum vizarea refacerii trestiei și proiectarea unor lucrări de combatere a inundațiilor.

Un prim proiect a reușit să stopeze declinul industriei locale de tăiere a trestiei și rogozului, ducând la creșterea încrederii și optimismului. Un al doilea proiect abordează nevoile pe termen mai lung ale industriei, atrăgându-i și susținându-i pe noii veniți, sporind eficacitatea și veniturile firmelor existente și îmbunătățind promovarea trestiei și rogozului din regiunea Broads.

Numele persoanei de contact:

Adresa:	Malcolm Hackett, Economic Development Unit, Norfolk County Council, County Hall, Martineau Lane, Norwich NR1 2DH
Număr de telefon:	+44 1603 22 89 60
Număr de fax:	+44 1603 22 33 45
E-mail:	malcolm.hackett@norfolk.gov.uk
Site web:	www.broadsandrivers.org.uk

c) Un viitor sigur, cu respectul cuvenit față de trecut

Regiunea, zona:	South Kymi
Numele GAL:	Sepra
Costul total al proiectului:	59 436 euro
Element finanțat de UE:	22 968 euro
Alte fonduri publice:	22 968 euro
Fonduri private:	13 500 euro

Sepra este o asociație înregistrată care își desfășoară activitatea în zonele rurale din cele opt municipalități din sudul provinciei Kymi, promovând activitățile independente în rândurile localnicilor. Asociația a elaborat un program

de dezvoltare pentru această zonă, pentru care se acordă fonduri de dezvoltare Leader+ pentru anii 2000-2006. Programul de dezvoltare susține mici proiecte de dezvoltare bazate chiar pe ideile localnicilor. Bugetul este de aproximativ 1,2 milioane de euro/an, dintre care 30 % provin de la UE, 18 % de la statul finlandez, 12 % de la cele opt municipalități și 40 % de la locuitorii din această regiune.

În regiunea Sepra trăiesc aproximativ 57 000 de locuitori. Populația a scăzut constant în ultimii 30 de ani. Zonele rurale, ansamblurile de locuințe și orașele se suprapun. Majoritatea populației depinde de industrie sau de serviciile publice – firmele mici s-au dezvoltat într-un ritm lent. Principiul de bază al programului este acela de a încuraja dezvoltarea unui mediu plăcut și sigur, care poate oferi, de asemenea, un mijloc de trai pentru localnici. Toate acțiunile din cadrul programului se bazează pe respectul față de istoria, natura și locuitorii acestei zone. Programul are două teme principale: utilizarea resurselor naturale și culturale și sporirea interacțiunii între regiunile rurale și cele urbane.

Programul are ca scop atingerea unor obiective esențiale prin:

- îmbunătățirea funcțiilor interne din sate și din alte comunități;
- dezvoltarea serviciilor turistice și a altor servicii;
- promovarea, comercializarea și dezvoltarea produselor locale noi sau vechi;
- susținerea noilor întreprinderi mici;
- valorificarea vecinătății cu Rusia și Estonia, precum și dezvoltarea altor contacte internaționale;
- organizarea unor activități în cadrul cărora să se poată întâlni sătenii și orașenii.

Programul de dezvoltare se concentrează asupra tehnologiei informației, protecției mediului și mai ales a tinerilor.

Numele persoanei de contact: Marja Sorvo
Adresa: Helsingintie 1A,
FIN-49400 Hamina
Număr de telefon: +358 44 277 45 14
Număr de fax: +358 5 230 45 15
E-mail: marja.sorvo@seprat.net
Site web: www.seprat.net

d) Educație transnațională pentru orientarea culturală și administrarea muzeelor regionale: trei regiuni alpine colaborează în vederea oferirii unei noi perspective

State membre: Austria și Germania
Regiuni, zone: Land Tirol (Austria),
Regierungsbezirke
Schwaben și Oberbayern
(Germania)

Numele GAL:	Außerfern (AUT), Auerbergland (GER), Ostallgäu (GER)
Costul total al proiectului:	30 000 euro
Element finanțat de UE:	15 000 euro
Fonduri private:	15 000 euro

Regiunile Auerbergland (Germania), Ausserfern (Austria) și Ostallgäu (Germania) au elaborat un proiect de instruire transnațională care cuprinde 104 participanți, 25 de conferențieri și 47 de ateliere de lucru, acoperind 20 de module diferite. Proiectul caută să valorifice cultura și istoria înfrățită a acestor trei regiuni, care sunt situate toate în regiunea alpină bavarezo-austriacă.

Grupurile de acțiune locală au început printr-o „ședință de schimb de idei” între administratorii delegați ai regiunilor. Aceștia au ajuns la concluzia că strategiile de dezvoltare ale celor trei GAL învecinate au multe obiective comune și că ele ar putea oferi numeroase posibilități pentru o cooperare viitoare. Având în vedere că proiectele de cooperare transnațională sunt mai complexe și presupun riscuri mai mari decât cele locale, cei trei administratori Leader+ au căutat o bază solidă de cooperare. Ei știau deja că la baza reușitei unui proiect transnațional se află convingerea că proiectul va fi în beneficiul celor trei grupuri de acțiune locală. După o evaluare critică și cuprinzătoare a proiectului, ei au decis să-și bazeze cooperarea pe îmbunătățirea legăturii dintre istorie și cultură, pe de-o parte, și turism și crearea locurilor de muncă, pe de altă parte. Creând o legătură între turism și cultură, proiectul

are ca obiectiv crearea de noi locuri de muncă, îndeosebi pentru femei, cu scopul de a îmbunătăți legătura existentă între patrie și istoria sa în ceea ce-i privește pe tineri.

Pentru a obține câteva idei despre cele mai bune practici, administratorii celor trei GAL au luat legătura cu grupul de acțiune locală italian, Val Venosta, din Tirolul de Sud, care implementase deja un proiect similar în cadrul programului Leader.

Numele persoanei de contact:

Günter Salchner

Adresa:

REA Außerfern, Kohlplatz 7,
A-6600 Pflach

Număr de telefon:

+43 5672 62 387

Număr de fax:

+43 5672 62 38 71 39

E-mail:

rea@allesausserfern.at

Site web:

www.allesausserfern.at/rea

Comisia Europeană

Abordarea Leader: un ghid elementar

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații Oficiale ale Comunităților Europene

2006 — 23 pp. — 21 x 29,7 cm

ISBN 92-79-02057-9

VÂNZARE ȘI ABONAMENTE

Publicațiile cu plată editate de Oficiul pentru Publicații sunt disponibile pe lângă birourile de vânzare ale acestuia, repartizate în întreaga lume. Pentru comenzi, vă puteți adresa la unul dintre aceste birouri, a căror listă v-o puteți procura:

- consultând site-ul internet al Oficiului (<http://publications.europa.eu>),
- solicitând-o prin fax, la numărul (352) 29 29-42758.

Comisia Europeană
Direcția Generală pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală

Pentru informații suplimentare:

Rue de la Loi 200
B-1049 Bruxelles-Belgia

Telefon

Linie directă (+32) 2 295 63 63
Centrală (+32) 2 299 11 11

Fax

(+32) 2 299 17 61

Internet

http://ec.europa.eu/agriculture/index_ro.htm

Oficiul pentru Publicații

Publications.europa.eu

ISBN 92-79-02057-9

9 789279 020575